

ความต้องการและการใช้สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักวิจัยด้านไทยศึกษา

นางสาววาสนา บุญสูง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-814-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INFORMATION NEEDS AND USES ON THE INTERNET BY THAI STUDIES RESEARCHERS

Miss Wassana Boonchung

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science
Department of Library Science**

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-814-9

วิทยุระดับฉบับราชบัณฑิตยสถานวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วาสนา บุญสูง : ความต้องการและการใช้สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักวิจัยด้านไทยศึกษา
(INFORMATION NEEDS AND USES ON THE INTERNET BY THAI STUDIES RESEARCHERS)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.พิมพ์วิภา เปรณสมิทธิ์. 226 หน้า. ISBN 974-332-814-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและการใช้สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักวิจัยด้านไทยศึกษาในด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา รูปแบบ ภาษา ความถี่ สถานที่ใช้ แหล่งสารนิเทศ และประเภทของบริการ รวมทั้งปัญหาในการใช้

ผลการวิจัยพบว่า นักวิจัยด้านไทยศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้อินเทอร์เน็ต 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ โดยใช้จากที่ทำงาน/สถาบันที่สังกัด และใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆมาใช้งาน นักวิจัยจำนวนมากที่สุดใช้เนื้อหาด้านกลุ่มชาติพันธุ์/ชนชาติไทและต้องการใช้เนื้อหาด้านเมือง/สิ่งแวดล้อม รูปแบบที่นักวิจัยจำนวนมากที่สุดใช้ คือ รูปแบบบรรณานุกรม และต้องการใช้เอกสารเนื้อหาเต็ม ใช้สารนิเทศที่เป็นภาษาอังกฤษ และต้องการใช้ภาษาไทย ในด้านแหล่งสารนิเทศนักวิจัยด้านไทยศึกษาจำนวนมากที่สุดมีความต้องการและการใช้แหล่งสารนิเทศประเภทสถาบันการศึกษา บริการที่นักวิจัยจำนวนมากที่สุดใช้ คือ บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และบริการที่ต้องการใช้ คือ เวิลด์ไวด์เว็บ

ปัญหาในการใช้สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่นักวิจัยส่วนใหญ่ประสบ ได้แก่ ไม่มีเวลาเพียงพอในการใช้ และไม่ทราบแหล่งสารนิเทศด้านไทยศึกษาบนอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพต่ำ และมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอแก่การให้บริการ ใช้เวลานานในการค้นหาข้อมูล และแหล่งสารนิเทศด้านไทยศึกษาไม่มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

** 397166342 MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
KEY WORD: INFORMATION NEEDS / INFORMATION USES / THAI STUDIES RESEARCHERS /
INTERNET.
WASSANA BOONCHUNG : INFORMATION NEEDS AND USES ON THE INTERNET BY
THAI STUDIES RESEARCHERS. THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.PIMRUMPAI
PREMSMIT, D.A. 226 pp. ISBN 974-332-814-9

The objectives of this research are to study the information needs and uses on the internet by Thai studies researchers, in terms of purposes, subject content, format, language, frequency of use, location of use, information sources and service on the internet as well as problems encountered.

Research findings reveal that most researchers use internet 1-3 times a week from their offices/institutions for searching information from various sources. they use ethnic groups/Tai subject, while need city/environment subject. format that researchers use is bibliography, while full text is needed. They mostly use information in english but information in Thai are needed. Most researchers need and use education organization information sources. They mostly use electronic mail service and need World Wide Web (WWW) service.

The problems that the majority of researchers encounter are : they have not enough times for using for using the internet and do not know about Thai studies information sources on the internet; the computers are of low qualities and there are not enough computers for servicing; it takes long time for searching; and there are not enough public relations about Thai studies information sources on the internet.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... บรรณารักษศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิต..... ฐิตา ฐิตานนท์.....

สาขาวิชา..... บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ฐิตา ฐิตานนท์.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. พิมฟ้าไพ เปรมสมิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทาง รวมทั้งแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆในการวิจัยด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ตลอดจนเป็นกำลังใจสำคัญในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ อาจารย์จินดาวิทย์ เบอพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพันธ์ เหลืองทองคำ อดีตผู้อำนวยการ สถาบันไทยศึกษา ที่ท่านกรุณาให้โอกาสและเวลาในการศึกษาเล่าเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณคุณวราภรณ์ จิวชัยศักดิ์ ที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา เพื่อนร่วมงานจากสถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ทุกคน ตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณแผนการ ขันชนะ คุณกสิณี สุวรรณภูฏ คุณชนิษฐา ประกอบแสง และคุณเรวดี เหมบุญ ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่น้องทุกคนในครอบครัวที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งด้านการเงิน กำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

วาสนา บุญจุง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
สมมุติฐาน.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 ปรัชญาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายและความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต.....	8
พัฒนาการของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย.....	9
การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต.....	12
รูปแบบของสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต.....	13
แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต.....	13
บริการบนอินเทอร์เน็ต.....	15
บทบาทของอินเทอร์เน็ตในการวิจัยและพัฒนา.....	18
ขอบเขตและความหมายของไทยศึกษา.....	21
หน่วยงานวิจัยด้านไทยศึกษาในต่างประเทศ.....	22
สถาบันวิจัยด้านไทยศึกษาในประเทศไทย.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	48
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การทดสอบแบบสอบถาม.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
การใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัยด้านไทยศึกษา.....	58
วิธีใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัยด้านไทยศึกษา.....	59
ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัย.....	63
สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัย.....	66
ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัย.....	69
วัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัย.....	72
เนื้อหาสาระในบทความไทยศึกษาที่ใช้.....	76
เนื้อหาสาระในบทความไทยศึกษาที่ต้องการใช้.....	81
เนื้อหาสาระในบทความที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	86
เนื้อหาสาระในบทความที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	89
รูปแบบของสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้.....	92
รูปแบบของสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้.....	96
รูปแบบของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	100
รูปแบบของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	102
ภาษาของสารนิเทศที่ใช้.....	104
ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้.....	106
ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	108
ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	110
บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้.....	112
บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้.....	116
บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	120
บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	122
แหล่งสารนิเทศที่ใช้นอินเทอร์เน็ต.....	124
แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้นอินเทอร์เน็ต.....	127

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้บนอินเทอร์เน็ตของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	131
แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	133
ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต.....	135
ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต.....	139
ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์.....	143
ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต.....	147
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	151
การใช้อินเทอร์เน็ต.....	152
วิธีใช้อินเทอร์เน็ต.....	152
ระยะเวลาในการใช้.....	153
สถานที่ใช้.....	154
ความถี่ในการใช้.....	155
วัตถุประสงค์ในการใช้.....	155
เนื้อหาสารนิเทศที่ใช้.....	156
เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการใช้.....	157
เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	159
เนื้อหาสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	160
รูปแบบของสารนิเทศที่ใช้บนอินเทอร์เน็ต.....	161
รูปแบบของสารนิเทศที่ต้องการใช้บนอินเทอร์เน็ต.....	161
รูปแบบของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	162
รูปแบบของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	163
ภาษาของสารนิเทศที่ใช้บนอินเทอร์เน็ต.....	163
ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้บนอินเทอร์เน็ต.....	164
ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	165
ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	166
บริการที่ใช้บนอินเทอร์เน็ต.....	166
บริการที่ต้องการใช้บนอินเทอร์เน็ต.....	167
บริการที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	168

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บริการที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	169
แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้.....	170
แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้.....	170
แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต.....	171
แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต.....	172
ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้.....	172
ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูล.....	174
ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์.....	175
ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ.....	176
ข้อเสนอแนะ.....	176
แนวทางในการวิจัยในอนาคต.....	177
รายการอ้างอิง.....	178
ภาคผนวก.....	183
ก. แบบสอบถาม.....	184
ข. รายชื่อแหล่งสารนิเทศด้านไทยศึกษาบนอินเทอร์เน็ต.....	192
ค. รายชื่อผลงานวิจัยด้านไทยศึกษา.....	200
ง. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	224
ประวัติผู้วิจัย.....	226

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตราวาง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	49
2 จำนวนแบบสอบถามที่แจกและได้รับคืน.....	55
3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
4 การใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัยด้านไทยศึกษา จำแนกตามสถาบัน.....	59
5 วิธีใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัยด้านไทยศึกษา จำแนกตามสถาบัน.....	62
6 ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัย จำแนกตามสถาบัน.....	65
7 สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัย จำแนกตามสถาบัน.....	68
8 ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัย จำแนกตามสถาบัน.....	71
9 วัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักวิจัย จำแนกตามสถาบัน.....	75
10 เนื้อหาสารนิเทศด้านไทยศึกษาที่ใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	79
11 เนื้อหาสารนิเทศด้านไทยศึกษาที่ต้องการใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	84
12 เนื้อหาสารนิเทศด้านไทยศึกษาที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	87
13 เนื้อหาสารนิเทศด้านไทยศึกษาที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	90
14 รูปแบบของสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	95
15 รูปแบบของสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	99
16 รูปแบบของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	101
17 รูปแบบของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 ภาษาของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	105
19 ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	107
20 ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	109
21 ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	111
22 บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	115
23 บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	119
24 บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	121
25 บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	123
26 แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	126
27 แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ จำแนกตามสถาบัน.....	130
28 แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	132
29 แหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ตที่ต้องการใช้ของนักวิจัยที่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	134
30 ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	138
31 ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	142
32 ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ จำแนกตามสถาบัน.....	146
33 ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามสถาบัน.....	150